

VESZPRÉM VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal, mint növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró szerv (továbbiakban: élelmiszerlánc-felügyeleti szerv) a **szőlő arany színű sárgaság betegséget okozó fitoplazma (Grapevine flavescencedorée phytoplasma) zárlati károsítót terjesztő amerikai szőlőkabóca ellen** az alábbi 2026. évre vonatkozó első védekezési felhívást teszi közzé a **Badacsonyi, Balaton-felvidéki, valamint a Balatonfüred-Csupaki borvidékeken** – a mellékelt térképek szerint – kijelölt körülhatárolt területek Veszprém vármegyei részének vonatkozásában:

VÉDEKEZÉSI FELHÍVÁS 2026/I.

Az amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*) idegenhonos kártevő, amely elsősorban közvetett kártétele miatt jelent fenyegetést a hazai szőlőtermesztésre, mivel a **szőlő arany színű sárgaságát okozó Grapevine flavescencedorée phytoplasma-t**, röviden az FD fitoplazmát (más néven *Candidatus Phytoplasma vitis*) terjeszti. **Napjaink legsúlyosabb szőlőbetegségét okozva, a fitoplazma járványszerű terjedése jelentős gazdasági károkat idéz elő a szőlőültetvényekben.** Jelenlegi ismereteink szerint a fitoplazma által okozott **betegség nem gyógyítható, a védekezés egyetlen hatásos módja a megelőzés.**

Az amerikai szőlőkabócát hazánkban először Somogy vármegye déli részén, Csurgón találták meg 2006-ban. Az egynemzedékes kabócafaj az azóta eltelt 20 év alatt széles körben elterjedt az ország borvidégein. A szőlő arany színű sárgaság betegséget Magyarországon első alkalommal 2013-ban észlelték Zala és Veszprém vármegyékben. A fitoplazma fertőzés mostanra 18 vármegyében és 21 borvidéken igazoltan jelen van. 2023. évtől tapasztalható, hogy a betegség egyes szőlőültetvényekben már járványos mértéket öltött, melynek eredményeként teljes ültetvények kerültek kivágásra.

Mivel a szőlő arany színű sárgaság betegséget okozó kórokozó zárlati károsítónak minősül, az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a laboratóriumi vizsgálattal igazoltan fertőzött növények körüli 1 km-es sugarú területeket fertőzött területnek jelöli ki, a fertőzött terület határától számított 3 km sugarú részt pedig puffer zónának (továbbiakban együtt: körülhatárolt terület) határolja le.

Veszprém vármegyében a betegség 2013. évet követő azonosítását követően a Badacsonyi borvidéken, majd a Balaton-felvidéki borvidéken egyre több helyen jelent meg, a 2025. évi felderítések alapján pedig mára e két borvidék egybefüggő körülhatárolt területnek minősül. A tavalyi évben pedig már a Balatonfüred–Csupaki borvidékeken vett mintákból is kimutatásra került az FD zárlati károsító, amely alapján az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv e borvidéken több helyen fertőzött területet jelölt ki, valamint a puffer zónákat határolt le. A körülhatárolt területeket a mellékelt térkép (2. számú melléklet) ábrázolja.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv 2025. évben a Badacsonyi, Balaton-felvidéki borvidékeken elvégzett növény-egészségügyi szemléi eredményeként több mint 89.000 szőlőtőke megsemmisítését írta elő, illetve 72 kisebb-nagyobb szőlőültetvény teljes kivágását rendelte el, a Balatonfüred–Csupaki borvidéken pedig több mint 5.000 beteg tőke kivágására kötelezte a földhasználókat, emellett 5 ültetvényt pedig

teljes egészében kivágatott. A Badacsonyi, Balaton-felvidéki borvidékeken betegség elterjedéséről, mértékéről elmondható, hogy e borvidékek nyugati, délnyugati részein alakultak ki erősebben fertőzött részek.

Ezért a betegség megelőzéséhez, a fertőzés visszaszorításához a kórokozót terjesztő **amerikai szőlőkabóca** elleni hatékony védekezés szükséges, emiatt az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a kijelölt határozatában előírta, hogy a körülhatárolt területen minden szőlőt termő területen a vegetáció során **kötelező az amerikai szőlőkabóca ellen évente 3 alkalommal történő növényvédő szeres védekezés, melyet a védekezés optimális idejére vonatkozó hirdetményi úton közzétett védekezési felhívások figyelembevételével kell végrehajtani.** A védekezési időszakok meghatározása azért szükséges, mert a lárvák kelésének kezdete és elhúzódása évenként az időjárási viszonyoktól függően változik.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv az ökológiai gazdálkodással érintett szőlőültetvényekben az amerikai szőlőkabóca lárvakelését 2026. évben május 15. napján észlelte először a Badacsonyi borvidéken, majd május harmadik hetében már magasabb, május utolsó hetében pedig már tömeges mennyiségben is azonosította az első lárvá stádiumban lévő amerikai szőlőkabócát.

A Badacsonyi, Balaton-felvidéki és Balatonfüred–Csupaki borvidékeken konvencionális ültetvényekben május harmadik hetében voltak észlelhetők az első lárvák. Május utolsó hetében már magasabb egyedszámban voltak jelen az első lárvá stádiumban lévő lárvák. Június első napjaiban pedig már második lárvá stádium is megtalálható volt. A három borvidéken a kabócák egyedszáma nagyságrendileg hasonló.

Megjegyzendő, hogy a 100 levélen leszámolt egyedszám, jellemzően az ökológiai gazdálkodással érintett szőlőültetvényekben magasabb a konvencionális szőlőültetvényekhez képest, mely a 2025. évi sárgalapos fogási eredmények alapján várható is volt. Az is tapasztalható, hogy a konvencionális ültetvényekben a kelés kissé elhúzódóbb, illetve az egyedszám alacsonyabb, mint a Somlói borvidéken.

Az elvégzett felmérésekre tekintettel a lárvák elleni első kezelést június 10. napjától június 18. napjáig, a második kezelést, az első kezelés után 2-3 hét múlva, legkorábban július 1. napján, de legkésőbb július 7. napjáig kell elvégezni a Badacsonyi, Balaton-felvidéki és Balatonfüred-Csupaki borvidékeken kijelölt körülhatárolt területeken.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv 2026. május 15-én ökológiai ültetvényben levélmintát vett, amiből kimutatták a FD fitoplazmát. Erre tekintettel, valamint arra, hogy az ökológiai művelésű ültetvényekben korábban és magas egyedszámban jelentek meg az amerikai szőlőkabóca lárvái, **az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv javasolja az ökológiai gazdálkodást folytató szőlőtermelőknek, hogy ha a védekezésük során narancsolaj hatóanyagú készítményt terveznek használni az amerikai szőlőkabóca lárvája ellen, akkor már az előző bekezdésben meghatározott **első védekezési időszak előtt 7-10 nappal is szükségessé válhat egy védekezés** – akár más hatóanyag tartalmú növényvédő szerrel -, tekintettel arra, hogy megfelelő hatékonyság narancsolajjal a fiatal (L1-L2) lárvák ellen érhető el. Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv továbbá felhívja az ökológiai gazdálkodók figyelmét, hogy**

szükséghelyzeti engedéllyel már elérhető ökológiai gazdálkodásban használható felszívódó hatású rovarölő szer.

A védekezésre a felhívás 1. sz. mellékletének táblázatában szereplő rovarölő szerek alkalmazhatók.

Fontos az is, hogy az amerikai szőlőkabóca elleni védekezést a termelők ne az egyéb károsítók elleni védekezéshez igazítsák, hanem a meghatározott védekezési időszakokban végezzék el.

Megjegyzendő, hogy az amerikai szőlőkabóca fiatal lárvái a szőlőnövények törzsein található hajtásokon nagy egyedszámban megtalálhatók, ezért a hatékony védekezés feltétele, hogy a kötelező kezelések előtt a szőlőnövényeken a törzstisztítás elvégzésre kerüljön, vagy amennyiben nem történik meg, a kezelések a tőhajtásokat is érik. Továbbá a védekezés hatékonyságát növeli, ha a lárvák elleni védekezés során legalább egyszer felszívódó növényvédő szer kerül felhasználásra. A hatásos védekezéshez hozzájárulhat a megfelelő permetlé borítottság. A felszívódó szereknél a lombfal alsó leveleire mindenképpen kerüljön permetlé, mivel a felszívódott hatóanyag szállítása a hajtásvégek felé történik. Ez azért fontos, mert a lárvák a fás növényi részek környezetében lévő leveleken gyakrabban fordulnak elő. A kontakt növényvédő szerek esetében a teljes lombfalra a levelek mind két oldalának a fedettsége szükséges, mivel a lárvák általában a levél fonáki részen tartózkodnak. A növényvédő szerek kijuttatása során – adott esetben – figyelmet kell fordítani a gyártó ajánlása szerint a permetlé pH-jának beállítására, valamint a növényvédő szerek UV érzékenysége miatt a kijuttatás napszakának a megválasztására.

Lényeges, hogy nem elég a növényvédő szereket kijuttatni, hanem azok hatékonyságáról is célszerű meggyőződni.

Rezisztenciakezelés és technológiai tervezés

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv továbbá felhívja a termelők figyelmét arra, hogy az integrált növényvédelem alapelveinek betartása érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a rezisztencia kialakulásának megelőzésére.

Ennek érdekében:

- a készítmények engedélyokiratában meghatározott maximális kezelésszámot be kell tartani,
- a hatóanyagok kiválasztását (rotációját) és alkalmazását tudatosan kell megtervezni,
- valamint a későbbi kezelésekre olyan készítményeket kell tartalékolni, amelyek az adott fenológiai állapotban még kijuttathatók és élelmezés-egészségügyi várakozási idejük is betartható.

A lárvák elleni védekezés járványtani szempontból is fontos, mert a fitoplazmát terjesztő amerikai szőlőkabóca repülésre képes imágója a fertőzött tőkéről egészséges tőkére át tudja vinni a kórokozót táblán belül és táblák között is.

A kifejtett egyedek elleni harmadik kezelésre újabb védekezési felhívás kerül kiadásra a kabóca csapdák fogási eredményei alapján.

Veszprém, elektronikus bélyegző szerint

**A főispán helyett eljáró Dr. Vajda Viktória
főigazgató nevében és megbízásából:**

**Odor Tamás
osztályvezető**

Kapják:

1. Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Veszprém vármegyei Szervezete (elektronikusan)
2. Badacsonyi, Balaton-felvidéki és Balatonfüred–Csopaki borvidékek hegyközségei (elektronikusan)
3. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Növényvédelmi Igazgatósága (ni@nebih.gov.hu)
4. Hegyközségek Nemzeti Tanácsa (hnt@hnt.hu)
5. A körülhatárolással érintett települések polgármesteri hivatalai

1. sz. melléklet

Szőlőben kabócafajok ellen engedélyezett rovarölő szerek

Készítmény	Hatóanyag	Forgalmi kategória	Legkisebb kiszerelés	A legkisebb kiszereléssel lekezelhető terület *	A kezelés évenkénti maximális száma	Alkalmasság a lárvák és/vagy az imágók elleni védekezésre	Hatás-mechanizmus	Méh-veszélyesség
Decis	deltametrin	III.	5×3 ml 50 ml	5×200 m ² 3333 m ²	2	lárva, imágó	kontakt	mérsékelt kockázatos
Decis Forte (származtatott: Detector, Nuyard)	deltametrin	I. II.	≥100 ml 50 ml	1,3 ha 6666 m ²	2	lárva, imágó	kontakt	mérsékelt kockázatos**
Decis Mega	deltametrin	II.	≥100 ml	666 m ²	3	lárva, imágó	kontakt	mérsékelt kockázatos**
Exirel (származtatott: Irazu)	ciántraniliprol	I. II.	≥200 ml ≥20 ml	2222 m ² 220 m ²	2	lárva	szisztemikus	kifejezetten veszélyes
Karate Zeon 5 CS (származtatott: Full 5 CS, Kendo 5 CS, NinjaZeon 5 CS); (párhuzamos: Karate Zeon, Karate Zeon 050 CS)	lambda-cihalotrin	II. III.	≥200 ml 2,5; 5; 50 ml	8000 m ² 100 m ²	2	lárva, imágó	kontakt	mérsékelt kockázatos**
Klartan 24 EW (származtatott: Mavrik 24 EW, Monospel 24 EW)	tau-fluvalinát	I. II.	0,2 l 3 ml	6666 m ² 100 m ²	2	lárva, imágó	kontakt	nem jelölésköteles
Lamdex Extra (származtatott: Axiendo 2,5 WG, La-Cy Extra)	lambda-cihalotrin	III.	5; 50; 200 g; 1; 5 kg	100 m ²	2	lárva, imágó	kontakt	mérsékelt veszélyes**
Sanium System (származtatott: Deltam System)	flupiradifuron	II. III.	>500 ml ≤500 ml (4; 5; 6; 8; 10; 12; 50; 75; 100; 125; 250; 300; 500 ml)	0,2 ha 10 m ²	1	lárva, imágó	szisztemikus	nem jelölésköteles
Sivanto Prime (párhuzamos: Sivanto Prime 200 SL)	flupiradifuron	I. II.	200 l 50 ml	500 ha 1000 m ²	1	lárva, imágó	szisztemikus	nem jelölésköteles***
Sivanto Energy (párhuzamos: Sivanto Energy 85 EC)	deltametrin + flupiradifuron	I.	≥250 ml	6250 m ²	2	lárva, imágó	kontakt és szisztemikus	kifejezetten veszélyes
Sumi Alfa 5 EC	eszfenvalerát	I.	≥0,25 l	8333 m ²	2	lárva, imágó	kontakt	mérsékelt kockázatos**
Sumi Alfa 5 EW (származtatott: Sumicidin 5 EW)	eszfenvalerát	I.	≥5 ml	166 m ²	2	lárva, imágó	kontakt	mérsékelt kockázatos**

Szőlőben kabócafajok ellen szükséghelyzeti felhasználásra engedélyezett rovarölő szerek

Készítmény	Hatóanyag	Forgalmi kategória	Legkisebb kiszereles	A legkisebb kiszerelessel lekezelhető terület **	A kezelések maximális száma egy tenyészidőszakban	Alkalmasság a lárvák és/vagy az imágók elleni védekezésre	Hatásmechanizmus	Kijuttatási időszak
Carnadine (származtatott: Roslix, Silentium); (párhuzamos: Carnadine, Carnadine 200, Roslix)	acetamidrid	I. II.	≥150 ml ≥2 ml	8571 m ² 114 m ²	1	lárva	szisztémikus	2026.04.21.- 2026.08.18.

Csak szőlő alanytelepen felhasználható kabócafajok ellen engedélyezett rovarölő szerek

Készítmény	Hatóanyag	Forgalmi kategória	Legkisebb kiszereles	A legkisebb kiszerelessel lekezelhető terület **	A kezelés évenkénti maximális száma	Alkalmasság a lárvák és/vagy az imágók elleni védekezésre	Hatásmechanizmus	Méhvesélyesség
Mospilan 20 SG * (származtatott: Gazelle 20 SG *, Mospilan 20 SG Original *, Rafting *, Spilan 20 SG *); (párhuzamos: Mospilan SG *)	acetamidrid	I. II. III.	≥1 kg 100 g 4 g	2,6 ha 2666 m ² 106 m ²	1	lárva	szisztémikus	nem jelölésköteles

Szőlőben ökológiai természetben is felhasználható kabócafajok ellen engedélyezett rovarölő szerek

Készítmény	Hatóanyag	Forgalmi kategória	Legkisebb kiszereles	A legkisebb kiszerelessel lekezelhető terület **	A kezelés évenkénti maximális száma	Alkalmasság a lárvák és/vagy az imágók elleni védekezésre	Hatásmechanizmus	Méhvesélyesség
Laser (származtatott: Nexsuba)	spinozad	II.	≥500 ml	1,25 ha	2	lárva	kontakt	mérsékelt kockázatos**
Laser Duplo	spinozad	II. III.	≥250 ml 2; 4; 5; 10; 20; 40; 100 ml	1,25 ha 100 m ²	2	lárva	kontakt	mérsékelt kockázatos**
Limocide	narancsolaj	II.	1 l	1 ha	6	lárva, imágó	kontakt	kifejezetten kockázatos

Szőlőben ökológiai termesztésben is felhasználható kabócafajok ellen szükséghelyzeti felhasználásra engedélyezett rovarölő szerek

Készítmény	Hatóanyag	Forgalmi kategória	Legkisebb kiszerelés	A legkisebb kiszereléssel lekezelhető terület *	A kezelés évenkénti maximális száma	Alkalmasság a lárva és/vagy az imágók elleni védekezésre	Hatásmechanizmus	Kijuttatási időszak	Méh-veszélyesség
NeemAzal-T/S	azadirachtin A	II. III.	≥2,5 l 25; 50; 100 ml; 1 l	8333 m ² 83 m ²	2	lárva, imágó	nem ismert (IRAC MoA: UN)	2026.05.11.- 2026.09.07.	nem jelölésköteles
Aza	azadirachtin A	II.	≥150 ml	500 m ²	2	lárva, imágó	nem ismert (IRAC MoA: UN)	2026.05.11.- 2026.09.07.	nem jelölésköteles
Pyregard	piretrin	I.	1 l	1,3 ha	2	lárva, imágó	kontakt	2026.03.16.- 2026.07.13.	kifejezetten kockázatos

* dózistartomány esetén a magasabb dózissal számolva

** virágzó kultúrákban vagy mézharmat és virágzó gyomnövények jelenléte esetén, illetve ha a területet bármely okból a méhek látogatják, kizárólag méhkímélő technológiával juttatható ki.

*** tebukonazol tartalmú növényvédő szerrel együtt tankkeverékként alkalmazva, virágzó kultúrákban vagy mézharmat és virágzó gyomnövények jelenléte esetén, illetve ha a területet bármely okból a méhek látogatják, kizárólag méhkímélő technológiával juttatható ki

2. számú melléklet

— Körülhatárolt terület